

SOKOLIĆ



LIST ZA NARAŠTAJ
SOKOLA
KRALJEVINE
JUGOSLAVIJE. IE

ŠTEV. BROJ 3. in 4.

V LJUBLJANI, APRIL 1930.

LETO GODINA XII.

I. B.:

Pod novim imenom.



prvom svesku »Sokolića« priopćili smo hotimice doslovno zakon o Sokolu kraljevine Jugoslavije, dalje uredbu o olakšicama u vojnoj službi za Sokole i konačno statut o organizaciji i poslovanju SKJ, i to zato, jer su sve odredbe delomice tako-

đer važne i za naraštaj.

Pre svega je za omladinu značajan član 9. zakona, koji kaže: »Sokolu kraljevine Jugoslavije mogu pripadati učenici svih narodnih, građanskih, srednjih, učiteljskih i stručnih škola.« Jasno i precizno govori z a k o n i nema više — kako je to u prošlosti bilo — dvojbe da li smeju učenici posećivati sokolske vežbe. U mnogim slučajevima bilo je to odvisno od školskih vlasti, pogotovo od pojedinih osoba, koje su prisvajale pravo odlučivanja, da li su učenici smeli vežbati u Sokolu ili nastupati u sokolskim priredbama. Sada imaju jedino stariji odlučnu reč, nitko ne može da zabrani učenicima posećivanje sokolske telovežbe, jer im to zakon dozvoljava.

Uredba o olakšicama Sokola pri služenju u vojsci tako je važna, da je mora svaki naraštajac dobro da zna, jer oslanjajuć se na nju, biće mnogima skraćen vojni rok službe, što je za pojedinca od velike važnosti.

Važna je također promena, koja po članu 3. statuta određuje, da naraštajsko doba traje od 12. do 18. godine. Time je naraštajsko doba produženo za dve godine, jer se je pre naraštajcem postajalo 14., sada već 12. godinom.

Dobro pročitajte član 9. statuta, koji govori o međusobnom nazivanju i pozdravljanju!

Od veće je pak važnosti, pored gore pomenutih točaka, cilj kojeg ima SKJ.

O tom govori član 1. statuta:

»Soko kraljevine Jugoslavije ima za cilj, da podiže telesno zdrave, moralno jake i nacionalno svesne državljane kraljevine Jugoslavije. Onaj cilj postiže se uporednim vaspitanjem tela i duše po Tyrševom sokolskom sistemu, udomaćenom u našem narodu.«

Dakle telesni, moralni i nacionalni uzgoj po Tyrševim načelima, uvažujući dušu i telo, to je cilj Sokolstva.

Ako se obazremo na temeljna načela Tyrševe sokolske nauke i ako ih uporedimo sa gore navedenim ciljem, koji ima SKJ, vidimo da su oba zahteva u punom skladu, da sadanje jugoslovensko Sokolstvo ima i pod novim imenom isti program i ista načela kako ih je imalo prijašnje jugoslovensko Sokolstvo, t. j. u Tyrševoj sokolskoj ideji.

Nutarnja strana našega Sokolstva, njegova bit i sadržina, nije promenjena. Sokolska ideja sačinjava bit celokupnog sokolskog delovanja.

U prvom redu je istaknut telesni uzgoj, koji ima da odgoji naš narod u telesnu zdravu i jaku zajednicu. Bez telesnog zdravlja i telesne jakosti nema napretka, jer narod, koji telesno propada, propada potpuno, gine sa svetske pozornice. Taj učinak upoznao je Tyrš i zato je ustanovio sokolsku organizaciju, koja ima da bude sredstvo podignuća i ojačanja slovenskih naroda.

Ipak samo telesna snaga još ne rađa napredak i blagostanje. Čista duša, kremen značaj, samosvest, ljubav prema istini, istinitost svetle su točke čestitog čoveka i prave žene. Te vrline neka rese svakog Sokola, svaku Sokolicu, tim je naš cilj postignut, naš narod biće srećan i poštovan, njegova budućnost biće svetla.

Soko treba da bude nacionalno svestan! Svaki, koji pripada našoj organizaciji, neka bude svestan, da je član onoga naroda, koji govori svojim slovenskim jezikom i koji teži za čim većim zbliženjem sviju slovenskih naroda.

Dakle sokolska ideja, koja je Sokolima od vajkada pri radu zvezda vodilica, biće također i odsada ona moć, koja će davati smer našem delu, sokolskom uzgoju.

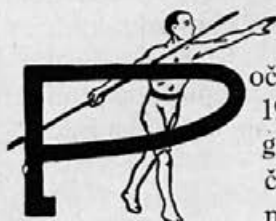
Tko hoće da bude Soko, mora najpre da upozna sokolsku ideju, jer samo po njoj možeš raditi tako, kako Soko treba da radi.

Mladići i devojke, stupajte u sokolska društva, vežbanjem u sokolskim vežbaonicama oživljujete sokolski uzgoj, ali najpre upoznajte sokolsku ideju, jer bez nje ne ćete biti nikada pravi Sokoli, prave Sokolice.

Sokolski nauk, koje vam dava vežbaonica, sokolsko štivo, koje vam pruža sokolska organizacija, sredstva su, kojima ćete prokčiti put do spoznaje sokolske ideje.

•••••

Toma G. Masaryk.



Početakom svetskog rata, meseca decembra kobne 1914. godine pobjegao je preko austrijsko-ugarske granice malopoznati profesor Praškog Universiteta, čovek, progonjen od strane crkve i policije, naučnik, čije knjige su bile ljuto napadnute, pedagog, koji je bio na glasu omladinu, šef malobrojne partije — pobjegao je čovek bez vidnog uticaja na javni život, buntovnik, fantasta — da se vrati u decembru 1918. godine na Češko kao Otac i Oslobodilac, vođen i poštivan u celom kulturnom svetu.

Tko je taj čovek?

Toma Masaryk rodio se je 7. marta 1850. u Hodoninu na Moravskom kao sin siromašnih roditelja. Borna, nevesela mladost, ispunjena borbom za nasušni hleb prati energičnog dečka i odličnog učenika kroz osnovnu školu i realku. U 13. godini upućuju roditelji mladog Toma u zanat. Učio je za bravara i za potkivača. A ljubav do studija, do knjiga pobeđuje. Privatno počinja da uči gimnaziju, dođe u Brno, gde je kao učenik 6. razreda zbog svog gordog i čeličnog karaktera i čestih sukoba sa profesorima, izključen iz škole. U Beču polaže maturu i svrši filozofiju. Imenovan za docenta filozofije na bečkom Universitetu on za nekoliko godina dolazi u Prag.

Tu sakuplja oko sebe mlađu generaciju, drugove i učenike svoje, osniva i uređuje novine, filozofske revije, drži predavanja, piše knjige i brošure. Svojom vanrednom duševnom snagom i inteligencijom ulazi čak u parlamenat gde se bori, sam in bez drugova, lavovski za svoje ideale i ciljeve.

Moralni i etički uticaj njegov na mladu generaciju i ako nevidljiv u početku — ogroman je. Čitave generacije sokolskog naraštaja odgojio je njegov univerzalni intelekt, iz njegove škole polaze najbolji slovenski nacionalni radnici. Njegov plodni stvaralački rad prekinu ubojne trublje. Masaryk se spasava begstvom u inostranstvo, gde je imenovan profesorom u Londonu. U emigraciji se njegova praktička, realna filozofija pretvori u živu, smišljenu propagandu, kojoj je cilj — oslobođenje austrijskih Slovena. U Ženevi, Parizu, Londonu, Rimu, Petrogradu i Washingtonu, u svima centrima kulturnog sveta vojuje, bori se za slovensku Pravdu, za slovensku Slobodu.

O prezidentu ČSR Tomažu G. Masaryku, koji je 7. marta o. g. navršio osamdesetogodišnjicu svoga rođenja, pisali smo već u predašnjem broju »Sokolića«. Danas donášamo još gornji članak, jer Masaryka smatramo tako zaslužnim mužem i velikim državnikom, da je potrebno, da se naša sokolska omladina više puta seća njegovih zasluga. (Napomena uredništva.)

Njegovom inicijativom stvaraju se češke slobodne vojske, junačke legije, koje se bore na svima frontama za svoju slobodu.

I uspeo je. Na ruševinama trule Austrije diže se pod okriljem Belog Lava mlada, snažna, nova država — bratska Čehoslovačka, čije je Prezident, Tvorac i Otac — Toma Masaryk.

Rad njegov, džinovski ogroman i velik po koncepciji, metodi u uspehu nije sada još moguće proceniti. Sud o njom pripada budućnosti.

A gde leži ta njegova nadčovečanska snaga, gde je koren i srčika te divovske sile, uvek mlade, uvek spremne za borbu i rad?

Koljevka njoj je slovenska duša, dubreka i blistava kao slovensko more, čista i jasna kao slovenske vode, visoka i smiona kao slovenske gore. U toj se sijajnoj duši rodila njegova etika života, njegov široki i jasni pogled na život i rad, na dom i svet.

Sloboda! Pravda! Istina! se zove evanđelije velikog čoveka, velikog naučnika, velikog Slovena!

Težnja za slobodom, za zlatnim suncem čovečanstva, obuhvata čitav njegov život, ispunjava sve njegove misli. Već u godinama detinstva on je njezin bojniki, njezin vitez. Ponosnim čelom brani svoje uverenje, pred nikom ne kloni. U javnom i privatnom životu, u radu i odmoru ona mu je prva i najveća vrlina. Preko granice svoje domaće zemlje nosi njezin barjak, kao apostol propoveda kulturnome svetu o čežnji slovenskih robova. Jer Masaryk je Sloven, široki i topao u svome shvatanju, za sve se Slovenci bori, za sve radi. Granice Češke i Jugoslavije brani jednako kao poljske zahteve.

Njegova slobodna etika svečoveka mu je štiti u toj borbi. Mačem Pravde, duboko usađene u njegovoj duši prema put slovenskoj zori, vaskrsku Slobode. Oštar in fin osećaj pravednosti sukobi ga često u javnom i političkom životu sa zastarelim lažnim mišljenjima. I ako se baca na njega blato i kamenje, i ako ga sopstveni narod, slepi i krivo informisan zove izdajicom, on mirno i smiono produžava put. Tu ima procesa i polemika, borba i ratova na svima frontama nauke i politike. I njegova misao, zabaćena, napadnuta, izvrgnuta ruglju — pobeđuje napokon svuda. Svetlost Istine mu kazuje put, zato su njegove borbe pobeđe, zato je njegov rad život. Velika duša i veliki razum stvarata u njegovoj ličnosti harmoniju:

Masaryk — filozof, državnik, Sloven, čovek! —

A Masaryk — Soko? Jeste! Kao mlad profesor u Pragu stupa u sokolske redove, vežba, postade sokolskim prednjakom. U krugu mladih idealnih Sokola oseća se najbolje, druži se sa najistaknutijim, sokolskim radnicima i vođama, znanstveno utemeljava opravdanost Tyrševe misli o harmoniji tela i duše. Sokolska gesla njegove su vodilje u životu, dužnost i savest u radu njegovom — sokolske su tekovine. Propagator sokolskih ideala, on kliče českoj deci: »Postanite Sokoli!« —

I ove godine slavio je slovenski mudrac i heroj osamdesetogodišnju svog života, ljubimac naroda, uvažen u svetu, svetla divna slika sokolske slovenske duše.

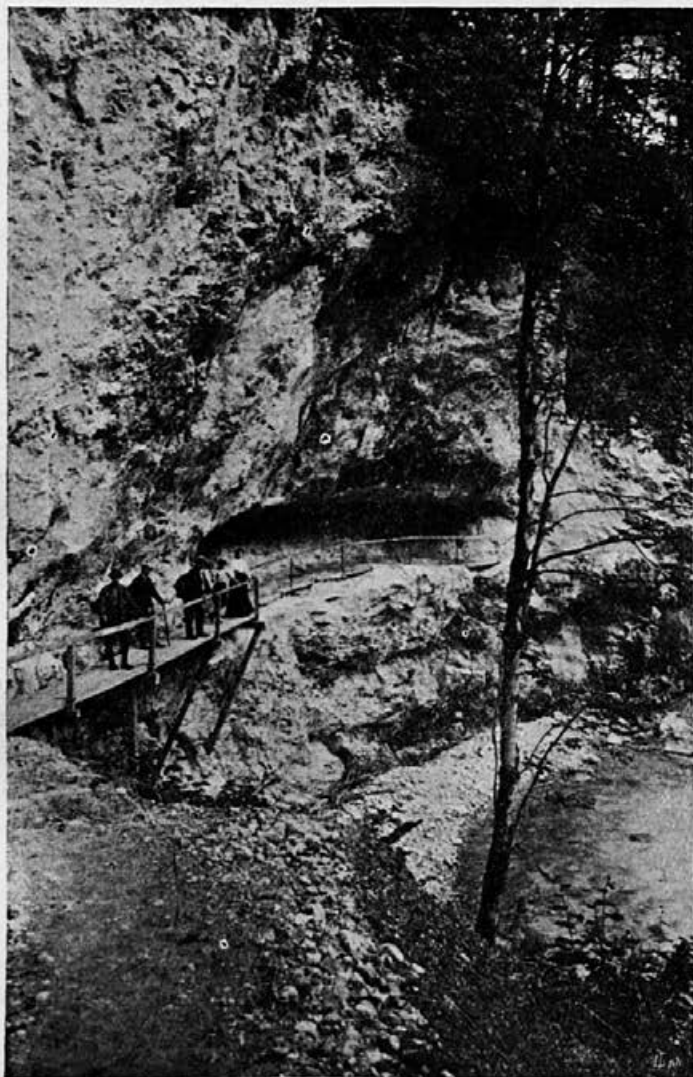
Njemu se klanjamo kao deo čovečanstva — velikom čoveku, reformatoru, učitelju!

Njega se sećamo, Sloveni — krvi naše krvi, velikog vođe i oslobodioca, dragog prijatelja!

Njega danas volimo, Sokoli, velikog dragog brata, kličući mu:

»Brate Masaryk — na mnogaja leta! Zdravo!«

~~~~~



**Galerija v Kamniški Bistrici.**

~~~~~

Naš ponos.

Pod zastavu Sloge šinci dičnog Juga
hrlite. Ponosna nek su vaša lica,
zbacite s njih koprenu mučenja duga,
nek na njima nikne osmeha klica.



Zašto nam srce zakuca jače, zašto nam se oči zasvetle jače kada ugledamo našu zastavu? To je pitanje, na koje je lako odgovoriti. U prvom redu zastava je simbol našega Jedinstva. Ona nam kaže da smo jedan narod, jedna krv. Ona nas hrabri u teškim momentima našega života, daje nam poleta i snage, da mislimo na bolju budućnost našega naroda. Ko ne bi voleo njene boje, boju plavu — vedroga nasmejanoga neba, boju belu — ljubavi i mira i boju crvenu — žarke slovenske krvi?

Mi Sokoli kao pobornici svete jugoslovenske ideje moramo da dižemo visoko našu zastavu, neka vijori na vetru, neka prkosi svim nepogodama i olujama i neka nam lebdi pred očima kao jaki potstrek u radu za konačno dovršenje velikog dela našeg prepороda i duhovnog stapanja našeg. Jer ujedinjenje naše, računajući s istoriskim oprekama i različitim socijalno-ekonomskim prilikama, moralo je naići na trzavice. Te trzavice, koje su prečile naše duhovno stapanje, Sokoli ponosno otklanjaju. Čime? Otklanjaju svojim odgojem, koji je jedinstven. Sokolstvo odgajajući telo hoće da još u većoj meri odgoji dušu, kako bi s bratskom ljubavi uz potpunu jednakost otklonilo sve prepreke, koje koče pozitivan i iskren rad u ovoj našoj ujedinjenoj Otadžbini. Naš rad je ogroman i težak. Sa svih strana vrebaju na nas krvoždere zveri, da nas progutaju i da tako unište sve ono, što se vekovima stvaralo. Ali ne smeju i ne mogu! Junačke naše desnice uništiće sve neprijatelje, kao što su uništile petstogodišnjeg silnika i zavojevača s istoka.

Na našim poljima sejaće se naše žito, kroz naše doline penušaće naši potoci i reke, u našoj zemlji pevaće se naše pesme! Do nas je da čuvamo što imamo i čime se ponosimo. Ostavimo sve, okanimo se razmirica i nesloge, okanimo se grdnja i psovke, okanimo se svega, što ne donosi koristi našoj naciji i našem jedinstvu. Dosta je bilo krvi i borba, dosta je bilo jada i zala, psovka i grdnja, dosta je bilo svega, što ne dolikuje čoveku, naročito Jugoslovenu i Slovenu, čoveku otvorena srca i plemenite duše. Ostavimo se svega, od čega nema koristi celi narod, budimo dobri orači i sejači, istrgnimo seme korova iz srca naših i apostolskom ljubavi usađujmo svakome uzvišene ideale. Samo ćemo na taj način

postići duhovno stapanje, primoraćemo i one zle da budu dobri i da budu pobornici naše velike i uzvišene jugoslovenske ideje. Ovim putem moramo poći, ako hoćemo da održimo visoko svoju čistu jugoslovensku zastavu.

Zato se skupimo čvrsto u redove, jer neprijatelj već vreba. Budi-
mo spremni, da u svakom času odbijemo sve neprijatelje našeg jedin-
stvenog naroda, koji hoće samo sunca, svetla i slobode, prave, istinske
i nesebične slobode. Naša zastava treba da nas vodi i da nam pokazuje
put. Ona treba da nam bude svetionik, koji će nam svetliti u svakom
času. Zato jo čuvajmo, jer to je naše narodno blago, naš ponos! Ovo
neka ima na umu svaki mali i veliki čovek širom naše ujedinjene
Otdadžbine, jer jugoslovensko Sokolstvo hoće da sledi primer svojih
nacionalnih heroja, hoće da pokaže, da nisu bile uzaludne stoletne
borbe i da nije uzalud proleveno more krvi najboljih, najčasnijih i
najpoštenijih sinova i braće naše. Na rad, jer to je naš spas!

DR. IGOR VIDIC:

Sokolski slet.



vetle plamenice slovenskog bratstva gore u tamu
i noć, hiljada slovenskih srdaca kuca u istom ar-
moničkom ritmu, hiljada slovenskih duša obuhvata
ista radost i sreća, hiljada oči blistaju kao zvezde
na nebu, hiljada mišića pokorava se volji celine,
hiljada razuma podvrgne se jednoj jedinstvenoj misli — gde je ovo
moguće?

Dali je to san Slovenstva, utopija daleke budućnosti, jeli to pesma
čežnje, predanje o uspavanoj slovenskoj vojsci, koja se diže, kad
kucne čas?

Nije ovo san, nije ovo pesma čežnje u tihanoj nojci, nije to staro
predanje o slovenskoj vojsci — ovo je java, istina, ovo je sokolski slet!

Sokolski slet! Dve reči, malo slova. — A koliko se krije u njima
rada i sprema, samopregorevanja i discipline. Koliko ruka je spre-
milo građu, koliko mozгова je mislilo na sve sitnice i pojedinosti,
koliko bdenja u tamnoj noći je bilo potrebno, da je dograđena veli-
čanstvena zgrada, koja manifestuje širnom svetu slovensku snagu,
slovensku vernost! Iz sitnih malenih redova rasla je crkva Sokolske
Vere, katedrala najlepših naših snova. —

Tu vidiš sve godine od sedog starca do sitne dečice, tu vidiš sve
staleže od malog radnika do industrijalca, tu vidiš sve sprema od pri-
mitivnog seljaka do naučnika. I svi oni su jedno, braća u istom odelu,
istih misli i osećaja. Zajedno stupaju pod istim barjakom, koji se
vijori i leprša ponosno u nasmijano, zlato jutro, okrašen likom so-

kola, glasnika Slobode! I za barjakom stupa dečica, mali anđelčići, čijih jasne i sunčane oči vrebaju radoznalo život i svet, naraštajci, mladi i ponosni, naraštajke kao živo šareno cveće, venac članica, ko vilino kolo naših planina, i napokon članstvo, kršni momci, mač i štit slovenske domaje, vojska Slovenov. Lepršaju barjaci, sviraju trube, udara doboš...

U hiljadama vrućih, slovenskih srdaca oživotvorena je jedna jedinstvena misao, pobedonosna misao slovenskog genija, tvorcu armije nije tela i duše — nesmrtnog Tyrša. Iz tih srdaca, iz tih duša, jasnih i sunčanih kao proletnje nebo, ori se pesma, pesma slovenskog Bratstva, pesma o Velikoj zajedničkoj majci, Kraljici Slaviji, koja u plavetnim dvorovima slovenskog neba blagosilja granom svete lipe zemlju i rod. Sunčani žar nesmrtnne Antike, ta skupocena baština božanske Jelade, tog davno izgubljenog zemaljskog raja lebdi u očima sviju, tih vojnika Ideje, pobornika Jednakosti, svećenika Bratstva i viteza Slobode! —

Već društvene javne vežbe pružaju šaren pregled kroz baštu naših sokolskih ideala, gde kraljuju slovenske vile: Dobrota, Lepota, Istina. Tu se skupljaju sve godine, tu blista u svima očima isti sijaj, isti osećaj.

Okružni sletovi pak su prijateljski skup obližnjih društava, bratsko takmičenje ka savršenstvu. Iz sela i varošica skupljaju se braća i sestre u zajedničke redove, da u bratskoj slozi manifestuju za iste visoke ciljeve, slovenskih srdaca.

Župski sletovi smotre su sokolskih četa, blistave revije narodne snage i volje, živ, vidljiv dokaz stvaralačke snage Sokolstva. Već tu je mnogo skrivenog a prepotrebnog rada, da se zadovolji svima željama i zahtevima. Čim se pak granice župskog sleta sokolskom divovskom snagom pomaknu u još veće daljine, ređaju se gigantske konture pokrajinskih sletova, sletova, koji okupljaju stotine sokolskih gnezda u živ divan venac sokolski. Ko je video takav slet, ko se je upoznao sa organizaciju tog ogromnog posla, prosto neće da veruje, kako je ovo ostvarljivo.

A ipak. — Sokoli poletimo još i više. Još snažnije umemo da raspemo naša vita krila za još viši, snažniji let.

Ta kruna uspeha, to naprezanje snage do najvišeg stepena, to preobraženje čitavog jednog naroda, jedne zemlje u suncu sokolske vere — to su naši sokolski sletovi!

Svesokolski sletovi kameni su temeljci u istoriji slovenskog života, svetle buktinje, koje osvetljavaju noć svakidašnjice, stražarni ognji vitezova Majke Slavije, koji čuvaju budno njezin život i san.

Ogroman, upravo džinovski rad leži u temeljima ovih sletova ogromne žrtve jedino mogu ostvariti ovakav sunčani dan iz tamne noći, ovako zlatno proleće iz mrtve zime. Tu ima dane neprekidnog rada, noći bez sna i mira. Samo sokolska volja i osećaj dužnosti kadri

su da izdrže ove žrtve. Samo jasno sokolsko srce daje radosno i nasmevano poslednju snagu tela, poslednju misao mozga. —

Meseca juna ove godine sprema se u našem, ponosnom Beogradu svesokolski slet. Već meseca i meseca radi se na ostvaranju ovog visokog cilja. U prostorijama Sletske kancelarije glavnog stana sokolske vojske brnji iz dana u dan rad i život do kesno u noć. Sletski odbor u svrhu što bolje razdeobe rada podeljen je u 14 sekcija.

Tajnička sekcija svršava celokupnu administraciju, korespondenciju, prestavke i molbe, prikuplja sletske prijave i održava veze sa župama i društvima u celoj državi. Finansijska sekcija brine se za prikupljanje novčanih sredstava u svrhu pokrića sletskog proračuna, vrši sve nabavke i izplate kao i knjigovodstvo sleta. Građevinska sekcija sprema i niveliše sletišta, projektira zgradu tribina i potrebnih nuz-prostorija, sklapa ugovore sa preduzimačima i kontroliše krojenje građe. Tehnička sekcija namešta i raspoređuje potrebne sprave za utakmice i javne vežbe, uređuje sletišta u tehničkom pogledu, organizuje povorku kao pomoćni organ saveznog načelništva. Novinarska sekcija vrši propagandu sleta preko svih novina i putem radija, te organizuje predavanja u zemlji. Sekcija za doček i smeštaj stara se o ukonačenju učesnika, prikuplja podatke o privatnim i hotelskim sobama te organizuje zajedno sa saobraćajnom sekcijom doček na stanicama. Saobraćajna sekcija razrađuje vozne redove zasebnih vlakova, instradira transporte i brine se za lokalni saobraćaj u Beogradu. Lekarska sekcija organizuje stanice za spasavanje na sletištu i u varoši i vodi zdravstveni nadzor nad prehranom i nastanbom. Redateljska sekcija vodi kontrolu na sletištu u kafanama i na priredbama, sekcija za ishranu brine se za obezbeđenje životnih namirnica, dok je zabavnoj sekciji istavljena izrada programa narodnog veselja in koncerata. Za zastupnike stranog sveta brine se naročita sekcija za strane goste, dok prikupljaju sekcija za izložbu i sekcija za izradu spomenice, istorijat sleta i uspomene sokolske prošlosti.

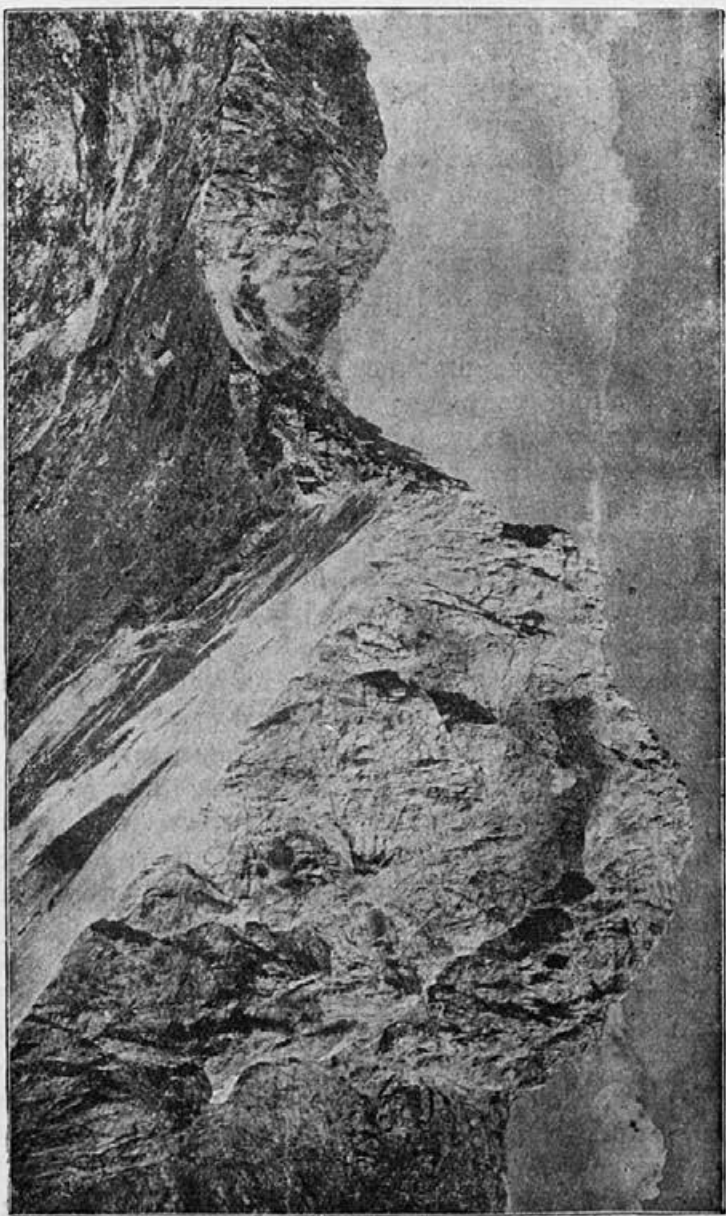
Već iz ovog kratkog letimičnog pregleda vidi se koliko je ogroman rad oko sleta, koliko je već utrošeno snage i volje a koliko će još trebati napora i sile, da se sve svrši blagovremeno. Jer organizacija sleta je velik i komplikovan organizam, koji funkcioniše samo onda, kad svaka, pa i najmanja ćelija vrši svoju dužnost savesno i tačno.

Već se rada na horizontu prvo praskanje slovenskog vaskrsa, našeg svesokolskog sleta. Iz cele zemlje se spremaju sokolske čete, iz bratske Češke, Poljske i Lužice javljaju braća svoj dolazak.

Uvereni, da će biti naš slet najsijajnja manifestacija sokolskog bratstva, sokolske volje i discipline, uložiti moramo svu našu ljubav i spremu u sletski rad, da nam grane Slovensko Sunce na onaj veliki dan, kad će se iz hiljada sokolskih srdaca oriti pobedonosni poklik:

Sletu — Zdravo!

Kamniško sedlo, na desni Planjava. (Dohod iz Kamniške Bistrice.)



Dvanaest priča iz Tyrševog doma.

Preveo F. C.

Druga priča.

O psu koji je plakao gotovo dvesta godina.



o je veoma tužna priča. Ne smete plakati, kad je celu budete čuli. Ima tomu već šest stotina godina, pisala se godina 1330., kad se je to dogodilo. U Češkoj bilo je tada zlo. Češkim kraljem bio je Jan Lucembursky, a njegova žena, jedna od poslednjih kćeri Vaclava II., kraljica Eliška. To je bila najtužnija kraljica, koja je ikada bila u Češkoj. Već njezin otac bio je neobično čudan kralj. Zamislite sebi kralja koji se boji. A kralj Vaclav II. tako se je bojao da se pred buru davao zatvarati u crkvi u sanduk s moštima svetaca. Toliko se je bojao bliskanja i grmljavine. Nigde na njegovom dvoru nije smelo da bude ni jedne mačke. Kad bi je ugledao, odmah se onesvestio. Nije mogao mačku niti pogledati. Zamislite kako je maloj Eliški bilo tužno.

Kad joj je bilo 14 godina, umre joj otac, a ne dugo iza toga ubiše joj i brata, i tako je Češko kraljevstvo ostalo bez kralja. Najgore pri tom bilo je to, da je time izumrla starodavna muška loza Přemislovića. Ostale su samo kćeri s majkom, kraljicom udovom Eliškom Rejčkom. Mlada princesa Eliška, kad joj je bilo 19 godina, morala se je udati za kralja Jana Lucemburskog kojega, pre toga, uopšte nije poznavala. Bio je to sasvim drukčiji kralj nego njen otac. Bio je vitez koji je neprestano putovao po svetu i ratovao s različitim drugim vladarima. Za to je trebao mnogo novaca, a kraljicu Elišku ostavljao je često kod kuće samu, napuštenu i k tomu još u siromaštvu i nezimaštini. Kad bi se na nju razljutio zatvarao bi je na Mělnici gotovo kao u tamnicu. Njenog sinčića Karla doista je zatvarao u malu komoru kamo je dopiralo sunce samo kroz jednu malu pukotinu. Tužna kraljica Eliška nije na svetu imala nikakove radosti. Ali zato su je ljudi, naročito Pražani, silno voleli. Kad god bi doputovala u Prag, pozdravljali bi je s velikom radošću i poštovanjem.

Kraljica Eliška strašno je trpela. Imala je nekoliko dece: Otokara, Elišku, Marketu, Jitku, Anu, Karla i Jana Jindřicha (Andreja). Dvoje od njih, Otokar i Eliška, pomreše još kao mala deca. To je za nju bila nova tuga. Četvero starije dece, Marketu, Jitku, Karla i Jana Jindřiha, samo što su malo ponarasila, odveo je kralj Jan daleko u tuđinu, a njoj je ostala samo mala Ana, najmlađa kći. Kraljica Eliška bila je tako siromašna da nije mogla niti stanovati na kraljevskom dvoru na Hradčanima, jer bi to stajalo mnogo novaca. Zato je

stanovala na Vyšehradu kod svoga nepravog brata, župnika vyšehradskog, Jana Volka. Kad joj je bilo 39 godina bila je tako bolesna da je pomišljala na smrt. Odluči da ostatak svoga života provede u tišini i miru samostana, koji je htela osnovati na levoj obali Vltave, upravo pod Petřinom.

Tada Prag nije još bio tako velik kao danas, čak niti tako velik kao za kralja Karla, sina kraljice Eliške. Ta nije bilo niti praškog Novog Města, bio je samo Vyšehrad iz kog se preko polja išlo u praško Staro Město, a preko drvenog mosta na Malu Stranu. Više delova grad uopšte nije imao. Tamo gde su oni danas bila su polja i šume. Mala Strana bila je samo mali trg od ulice prema tvrđavi. Već tamo gde je danas Pohořelec bila su polja na kojima se vodila borba, kad je neprijatelj osvajao prašku tvrđavu. Na Petřinu bila je gusta šuma koja se prostirala čak do puta blizu obale Vltave. A tamo, iza gradskih utvrda, kraj vode i šume podigla je kraljica Eliška samostan svete Ane. Bila je to njezina poslednja, a možda i jedina radost. Radovaše se kako će se ovamo skloniti i ovde se odmoriti. Ali te radosti ne dočeka. Umre još iste godine, 1330., na dan sv. Václava.

Pre no što je umrla pribavi joj podizanje samostana još jednu veliku žalost, i o tom vam kanim pripovedati.

U ono doba bili su ljudi okrutni i verovali su još u svakojake praznoverice. Tako su držali, da, ako zidovi imaju biti čvrsti i da odolevaju neprijateljskim napadajima, mora da bude nešto živo uzidano u njihove temelje.

Najpre, kad je ta praznoverica nastala, uzidavali su u zidove tvrđava i kula živa živcata čoveka, zarobljenika ili roba. Onda su uzidavali malu decu za koju nije nitko pitao. A napokon su se zadovoljavali sa psom ili mačkom, nekada bi uzeli ovcu, kokoš ili drugu koju životinju. Bili su to zločesti ljudi, a k tomu još i glupi, kad su verovali da će im takova okrutnost pribaviti sreću.

Kad su kopali temelje za samostan sv. Ane, setio se graditelj na tu glupu praznovericu. Dobro je znao, da mu kraljica nešto slično nikad ne bi dopustila, jer je volela ljude i životinje. Ali je mislio: »Hoću da delo bude dobro, a za to je potrebna i takova stvar.« I tako jedne noći, kad su temelji bili već u visini zemlje, uzeo je sa sobom dva zidara, sam im svetlio velikom buktinjom, i odoše na gradalište samostana. Jedan je čovek nosio na leđima vreću, i u njoj je bila mačka. Drugi je na užetu vodio velikog psa. Gospodine moj, to je bio pas! Velik je bio gotovo kao tele, glavu je imao kao vuk, oči su mu zeleno svetlile u tamu, a jezik mu viseo preko ruba napolje. Kad su došli na gradilište, položili su mačku na zid zajedno s vrećom, k njoj su privežali psa i odmah su počeli okolo njih zidati dalje u visinu, kako ne bi nitko ništa video. Mački je bilo svejedno. Ona je bila u vreći i nije videla što se oko nje događa. Brzo je zaspala i časomice mirno prela, kao da je kod kuće u zapečku. Ali pas je video,

kako oko njega među kamenje, kako to mažu žbukom i kako na to među novo kamenje, kako ga, napokon, kamenje prekrilo. Tada je briznuo u gorki plač. Nije lajao, niti zavijao, nego uistinu plakao. Sigurno ste i vi čuli kakvo pseto gde je tako plakalo!

Ujutru, kad dođoše ostali zidari na gradilište i otpočeo posao, govorili su: »Bože, što to plače?« Ali jer je sve već bilo gotovo i jer ništa nisu videli, mislili su da to dolazi odnekud iz šume i da će za časak prestati. Ali plač nikako nije prestao. Trajaše to dva dana, trajaše to tri, četiri dna, a jadno pašće neprestano plakaše i plakaše. Bilo je prestrašeno i glad ga je mučila, čim dalje tim više. Zidari su okretali glavama, obilazili oko ugla odakle je plač dolazio i doskora ustanovili, da to ječi u zidu. Ta novost, da nešto plače u zidu koji grade, brzo se raširi po celom Pragu. Ljudi su grnuli na gradilište, slušali i slušali i svi su čuli, kako u zidu nešto nariče, ali nisu znali, da je to pas.

Iz tog plača proricali su nekakovo zlo. Ta novost doprla je doskora i do kraljice Eliške. Ona, u početku, nije tome htela verovati. Sama je došla k zidu, ali već ništa nije čula, jer je jadno pašće uginulo od gladi i pomanjkanja zraka, a uginula je i mačka koja je bila u vreći. Ali ipak je još bilo mnogo ljudi kojima se taj plač tako duboko urezao u pamet da im se uvek, kad god bi prolazili pored zida, činilo da nekoga čuju kako plače. Od tih ljudi dali su se valjda uveriti i oni koji su posle dolazili, kad se već iz zida nije ništa čulo, da tamo ipak nešto plače.

Kraljica je sve više slabila i osećala je da dovršenje samostana neće dočekati. Zato pozove k sebi graditelja da s njim progovori još nekoliko reči o dovršenju gradnje. Spomenula je također plač u zidu i s tužnim osmejkom rekla graditelju, da je to valjda znak da ona ne će dočekati dovršenja gradnje. Za tim ga zapita, da li će za njom ljudi plakati. Na to je sam graditelj briznuo u plač, pao na koljena i otkrio kraljici, kakav je ono bio plač i što je uradio.

Kraljica se jako ražalosti i bi veoma nesretna. Graditelj je uvidio da ju je svojim činom uistinu ražalostio. Ali se više ništa nije dalo popraviti. Kraljica se nije znala srditi. Zato samo tiho i mirno reče graditelju: »Što se temelji na okrutnosti, od okrutnosti će propasti. Nisi dobro uradio. Samostanu nisi pomogao. Tvoja će se gradnja raspasti.«

Tako se i dogodi. Kraljića umre, i češka gospoda nošahu nekoliko nedelja njeno telo po praškim crkvama, gde ga, na visokom odru, pokazivahu narodu. Napokon odvezoše i pokopaše tužnu kraljicu Elišku u samostanu na Zbraslavi kod Praga. Kad su se na veće vraćali s pogreba na Malu stranu, prolazili su pokraj samostana koji se gradio. Samo što su dojahali do ugla gde su bili zazidani nesretno pašće i mačka, počeo se konji propinjati, jahači su s njih padali i u tom šumu i lomotu činilo se kao da se čuje tih plač.

Od tog doba svi su verovali da i zidovi toga samostana, kao sav narod praški, plaču za nesretnom kraljicom Eliškom.

Samostan bude doskora dovršen i u nj se nastane opatice. I one su od vremena do vremena, za tihe mesečine, čule, kao da iz zida dopire do njih slab plač. U takovim bi momentima padale na kolena, udarale se u grudi i molile za dušu nesretne kraljice

Ne prođe niti sto godina, a na češku zemlju naide val husitskih ratova. Baknuše oni za vladanja unuka kraljice Eliške, Vaclava IV. I u toj buri i metežu obistinise se proricanje kraljice Eliške. Kad su Husite godine 1420. zauzeli Vyšehrad i razrušili utvrde, navalio je praški ološ u tvrđavu, opljačkao crkve, popalio kuće i razorio celo bogato naselje. Ali svi se ne okoristiše. To razjari njihov gnev, pređu preko vode i provale u samostan sv. Ane. Za časak svetlio je njegov krov golenim plamenom. Oganj je plazio po zidovima i po gredama, hućao je i pevao, i tada, vele, provali iz zida, ne više tužan plač, nego radosno zavijanje i lajanje. Samostan se raspao. Ostao je razvaljen dulje nego 50 godina. Jedino psi bez gose, lisice, sove i netopiri stajali su u njegovim razorenim zidovima. Često se otud čulo zavijanje i lajanje, ali plač zazidanog psa više nitko nije čuo. A kad smo iza daljnjih 500 godina na tom mestu gradili Tyršov Dom, našli smo, duboko pod zemljom, u starim temeljima ostatke samostana i u njima, među kamenjem i glinom, istrule kosti psa i mačke. Ne verujete li? Dodite da vidite, čuvaju se u sanduku u sokolskom muzeju zajedno s drugim nađenim stvarima iz Tyršova Doma. Kad sam ih gledao, tiho je k meni doskakutala naša draga Priča, ispričevala mi to što sam vam tu napisao i dodala tihim, pevajućim glasićem:

»Svako zlo i ružno delo,
makar na čas i uspelo,
do svršetka tužnog vodi,
jer zlo dobrim ne urodi.«

ALBIN ČEBULAR:

Srebro.

Razcvetene	odbrzeli
so gorice,	so na polje,
razpletene	kjer se jasna
vse meglice.	rosa bliska
Sokoliči,	in veselo
dobre volje	fantič vriska.

Ljubimo svoju braću!



ljubav je izvor svega dobra. Dobro delo i ljubav uzvišuje čoveka. Ona u čoveku budi poletne i najlepše misli, potiče ga na najodvažnija dela; čini ga odvažnim junakom u radu i miru, u uživanju i stradavanju. Kad čovek počne osećati svoju svest i savest obavite ljubavlju, samo od sebe probuđuje se u njegovoj nutrinji: u duši i srcu, misli i želji nešto, što ga razblažuje i umiruje, što olakšava njegove nedaće i patnje. Jer iako su ga nedaće i stradanja privremeno okovale uz teške misli i brige, zna, da nije on tome kriv, već je kriva okolina u kojoj se nalazi, krivi su sebični ljudi, koji neće da se pokore zakonima ljubavi — prema svojoj domovini. Uza sve to — čovek jak duhom i telom neće klonuti radi tih nedaća i patnja, jer zna biti ustrpljiv — i zna, da je strpljen — spašen i da ljubav kojoj stoji nasuprot mržnja, uvek pobeđuje. — Tražimo dakle ljubavi! One ljubavi prema bratu i domovini, koju je teško na papiru rastumačiti, jer bi zato utrošili previše vremena; cele knjige bi morali napisati. Ako bi hteli o njoj govoriti, premnogo bi reči čuli, a ljudi slabe volje bi se prestrašili — videći, koliko i što ona hoće i zahteva. Zato će ta ljubav prema narodu i domovini biti najlakše protumačena ako radimo mnogo, što je lepo, dobro, pošteno i istinito, a pri tome nam mora misao vodilja biti: duhovno i telesno jedinstvo Jugoslavena i Slavena. Kada to ostvarimo, onda ćemo proširiti program svog aktivnog rada, — usporedno: usavršavanje tog sveslavenskog duhovnog jedinstva i rada za čovečanstvo. — To je još daleko. Tamo za horizontom — još u mraku — zapaženi su ti objekti, koji se jasno ne mogu raspoznati, poradi loše mješavine svetla. — A tamo će neizdržna i čekati, dok mekana, široka i duboka slavenska duša ne dođe, da ih sa svojom sokolskom plamenom i idealnom mišlju rasvetli i sa svojom taktikom — postupkom ostvari.

Mi jugoslavenski Sokoli, pioniri smo rada za ostvarenje gornjeg opširnog programa. Dionikom toga je sav naš jugoslovenski narod, samo ga valja odgojiti, da iza razdora koji nas je vekovima tištio, oseti taj plameni žar i ljubav u svojoj duši i volji. Ljubav će osetiti samo onda ako bude video, da je ljubljen, jer samo ljubavlju se ljubav stvara i pojačava.

Dobar je naš narod. On je nadahnut ljubavlju i svime, što čoveka usposobljava za uzvišen — plemenit život. Ljubimo svoj narod, podignimo ga, dajmo mu ono čime je svaki čovek prirodom nagrađen. Budimo mu valjani sinovi i pomognimo mu, jer je on kremenit stup, čvrsti državni temelj.

Naš je narod živeo vekovima u patnjama, ponižen i prezren — sputan lancima, ali ga neprijatelji nisu mogli satrti, iako su terali brata — protiv brata, jer je bio jak i uzdržljiv, ustrajan i otporan u borbi, natapajući svojom krvlju svaki pedalj drage zemlje — mile i ponosne nam majke Jugoslavije.

Delo oslobođenja i ujedinjenja — to divno delo narodno i sokolsko — stvarano stolicima — uz ogromne žrtve i pregaranja, koje još nije potpuno — očeličilo je narod, koji sada čeka, da iz krvi i kosti njegovih najboljih sinova uzraste i sazre plod — uslov boljeg i sretnijeg života, kako će moći svoje sile i energije uložiti na duhovno očvršćivanje, usavršavanje i podizanje svoje domovine.

Sokoli, svesni svoga rada u zadnjih pedeset godina, moramo i nadalje ostati pioniri i lučonoše — bolje i sretnije budućnosti našega naroda i Slavena. — Ideja sokolska se širi; širi se uzajamna svest Jugoslavena i Slavena. Radimo zato u svojoj okolini, radimo u sokolani i — rad će naš naći odziva i priznanja u svim sokolskim srcima. Ali taj rad mora biti nesebičan, bez pomisli na slavu i priznanje. Najveća slava, uteha i priznanje mora nam biti svest, da smo učinili samo ono, što je svaki Soko, svaki sin Slavena dužan učiniti. — Ali ne varajmo se! Ne smemo misliti da vršimo svoju dužnost — isticanjima, lažnim ogovaranjem, podmetanjem braći klipova i tome sličnim. Ne, time ne vršimo svoju tešku sokolsku dužnost, time ne služimo narodu, državi i slavenstvu, već sve to vodi u zabludu, a takvim radom samo rušimo.

Delujući na tome polju, u sokolani, dođemo u doticaj sa svim staležima naroda. I tu, u hramu telesnog i duševnog zdravlja, jakosti i lepote, ne smemo suditi braću po bogastvu i staležu, po plemenu i veri, već po vrednosti i plemenitosti, jer u Sokolu svi smo jednaki i ravnopravni. Svi imamo pravo i dužnost zapažati, opominjati i ispravljati — i odstranjivati sve ono, što može općoj sokolskoj i narodnoj stvari štetiti ili joj stajati na putu razvitka i napretka.

Ljubav stvara čudesu! Svi se moramo međusobno ljubiti, ali najviše ljubavi i pažnje moramo posvetiti onim — siromašnjima duhom i telom, a naročito onima, koji moraju uložiti sve svoje sile i energije, da se prehrane, jer je njima pomoć i ljubav najpotrebnija. — Znajte braćo da imade u našim redovima i onakvih, kojima majka nosi u dućan par jaja, da ih zameni za kilogram kukuruznog brašna, koja će u praznoj i čadavoj kućici skuhati, da uzmogne nahraniti onog vašeg vrednog, poštenog i poslušnog brata Sokolića. — Takvih i sličnih imade dosta među nama, zato ljubimo ih i pomognimo im, a time ljubimo i pomažemo Sokolstvo, državu svoju i Slavenstvo.

Braćo! Budite uvereni, da će u takvoj divnoj i božanstvenoj ljubavi i uzajamnosti usplamsati tajanstvena moć, koja će učiniti i Sokolstvo, i narod, i Slavenstvo ponosno i silno, jer će među svima nama zavladati uzvišena i bajna harmonijska ljubav, koja je jača od svega.



Prag — Beograd.

ikada neću zaboraviti onih vedrih i nasmejanih dana, kada sam kao naraštajac mostarskog sokolskog društva pošao s braćom iz Mostara u Prag na VIII. svesokolski slet. Ah, kako to beše lepo!

Uz pesmu, veselje i smeh prešli smo preko naše lepe domovine, onda preko Austrije, dok se naposle nismo našli u miloj Češkoj. Sada je tek nastalo pravo sokolsko bratimljenje. Na svakoj većoj stanici dočekali su nas braća i sestre češki Sokoli i Sokolice ili s glasbom ili s pevačkim društvom ili s kolačima... Što je najglavnije: dočekali su nas draga srca i primili su nas u svoj bratski zagrljaj. Ne mogu vam opisati sve ono, što smo u tome času osećali mi jugoslovenski naraštajci i naraštajke. Bilo ih je među nama, koji su kriomice utirali suze radosnice. Zaista, veličanstveni su bili ti momenti!

Kulmen naše radosti bio je u zlatnom Pragu. Tu smo se sastali s braćom i sestrama iz sviju krajeva, gde se neguje Sokolstvo. I sa svima smo se sprijateljili, jer smo svi jednako mislili i osećali.

U Pragu smo videli mnogo čega, što kod kuće nismo mogli videti. Upoznali smo se s remek delima češke umetnosti i tehnike. Razgledali smo nekoliko sokolane, od kojih nam se naročito svideo veličanstveni Tyršev dom. Svuda smo bili bratski primljeni. Ne mogu vam nabrojati sva ona mesta kuda smo išli i šta smo videli. Samo vam mogu kazati, da smo iz zlatnoga Praga poneli najlepše uspomene, koje su nam se duboko zasekle u naša sokolska srca. Sva moja braća i sestre, koji su sa mnom bili na ovome sletu i na ovoj velikoj manifestaciji sokolske misli, potvrđiće, da nikada neće zaboraviti svoj boravak u zlatnome Pragu.

I naša će mlada država sa svojim Sokolom kraljevine Jugoslavije doživeti veliku sokolsku svečanost. Iz sviju krajeva slovenskog Sokolstva doleteće Sokoli u naš divni Beograd, da u njemu proslave uzvišenu sokolsku slavu: I. svesokolski slet Sokola kraljevine Jugoslavije.

Divan će biti mesec juni za našu državu i naše Sokolstvo, a naročito za naš Beograd! Tih će dana naša prestonica oživeti novim životom. Mase Sokola i Sokolica u svojim šarenim odelima poplaviće našu prestonicu. To će biti divota! Svuda će se oriti sokolska pesma i svuda će se lepršati sokolske zastave.

Braćo i sestre! Juni je blizu! Spremajte se za slet! Naročito vam preporučujem štednju! Ostavite do junija sve što vam je suvišno i prionite marljivo za sokolski rad! Jedino ćete na taj način moći videti manifestaciju uzvišene sokolske misli na prvom svesokolskom sletu Sokola kraljevine Jugoslavije u Beogradu!

Odelo za svečanosti, sletove i vežbe za naraštaj Sokola kraljevine Jugoslavije.

Muški naraštaj od 12. do 18. godine:

1. Svečano odelo sastoji se iz:

Kape šajkače kao kod člana, tek sa ružicom i značkom soko u letu, crvena košulja, sa ležećim ovratnikom, te dva športska džepa na grudima, hlače kratke iz lanenog platna sa modro-belim pojasom, crne visoke čarape, uvite ispod kolena, te crne cipele.



Propisno svečano odelo za ženski naraštaj.

2. Za vežbanje u dvorani:

Sokolska majica, kratke platnene hlače sa modro-belim pojasom, te niske kožnate cipele bez peta.

3. Za vežbanje kod javnog časa:

Kratke platnene hlače sa modro-belim pojasom, gologlav, golih grudi i bos.

Ženski naraštaj od 12. do 18. godine:

1. Svečano odelo:

Marama propisna (na glavi), haljetak, košuljica (bluza), suknja, čarape i cipele.

Marama sa propisno izvezenim motivom spreda. Haljetak je iz crvene propisne čoje (sukno), celi podstavljen sa silkom sa ležećim ovratnikom, sa dva džepa. Haljetak, džepovi i rukavi su našiveni sa propisnim gajtanima a na crveni ovratnik dolazi beli platneni zaštitni ovratnik do pola grudi, koji je gore samo lagano našiven (radi pranja).

Košuljica je iz bele trikotne tkanine ili iz platna sa kratkim rukavima dužine 10 cm, oko vrata četverokutni izrez. Izrez oko vrata, rukavi, košuljica dolje su našiveni sa 4 cm širokim pascom, koji služi za ukras. Suknja tamno-modra ista kao kod članica; čarape i cipele crne.

2. Za vežbanje u dvorani i kod javnog časa:

Košuljica kao kod svečanog odela, crne gaćice od glota, crne čarape, cipele niske na vez sa belim krom donom, t. zv. ritmičke.

Kod svih javnih časova ostaje sve kao gore, tek se na glavu oveže bela marama sa crvenim (4 cm širokim) trakama te tamno-modra suknja složena u falte u razmaku od 4 cm.

Za srečo.

Goré predolbel bi, prebrodil morje,
popel bi se do tja, kjer grom
mogočno po oblakih črnih orje,
da sreče le odsvit, odmev dobom.

Ne, ne!... Nikamor nečem v nedogledne kraje,
v srcá se svojega naj tajnosti spustim!
Ob misli, da sem Sokol, meni je najslaje,
v zavesti tej življenje si sladim.

E. Gangl.

Igre z žogo.



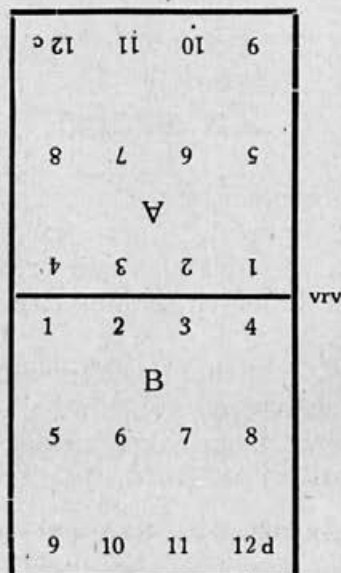
liža se čas, ko bomo radi zapustili teolvadnice in z veseljem šli ven pod milo nebo, da se razgiblujemo in v svežem zraku okrepimo svoje telo. Za ta čas so najbolj prikladne igre, zlasti one z žogo, in sicer za ženski in moški naraščaj. Zato bomo v letošnjem letniku priobčili nekaj primernih iger z željo, da se jih sokolski naraščaj oprime in jih dobro navežba. Pomnite pa, da je le dobro navežbana in do podrobnosti znana igra zanimiva, zato se naučite manj iger, a te prav dobro.

Živahno in veselo razpoloženje, ki se pojavi pri pravi in resni igri, poživi duha in telo ter vzbudi v igralcih čut skupnosti in vzajemnosti. Nikdar pa naj se pri igri ne pojavi resno nasprotstvo ali celo sovraštvo med nasprotnimi strankami igralcev. Posirovelost in divje igranje, kakor se pogosto pojavljata pri nogometu, mora biti pri teh igrah izključeno. Te vrste igre imajo pa tudi večjo telesnovzgojno vrednost nego nogomet, pri čemer delujejo večinoma samo noge.

Žoga čez vrv.

Igra je izvrstna predvaja za priljubljeno in med našim naraščajem že deloma uvedeno igro: Odbijanje (Volley Ball).

Igrišče je pravokotnik, širok 9 m, dolg 18 m. Pri manjšem številu igralcev zadostuje tudi manjši prostor. Čez sredo igrišča je napeta vrv v višini 2 in pol do 3 m. Na vsaki strani sta na desnem voglu igrišča po ena oddajna točka (c, d).



Igra se z veliko votlo žogo. Število igralcev je na vsaki strani 12, razvrščenih v treh vrstah po štirje. Ena stranka je A, druga B. Namen igre je, da vsaka stranka vrže žogo čez vrv in jo zopet ujame, ko jo nasprotna stranka vrže nazaj v njen prostor.

Žreb določi, katera stranka prične igro.

Stranka A začne. Zadnji desni igralec, ki stoji na oddajni točki (c) vrže žogo čez vrv, ki jo vjame eden izmed igralcev stranke B. Isti igralec, ki je vjel žogo, jo vrže zopet nazaj čez vrv stranki A.

Kdor vjame žogo pri stranki A jo vrže zopet stranki B. To se igra tako dolgo, dokler žoga ne pade na tla ali iz igrišča, ali se je dotaknila vrvi.

Ako nastane ena prej omenjenih napak, se igra znova prične, in sicer jo vrže igralec iz oddajnega mesta (c, d) zopet čez vrv. Ako prične igro stranka A, iz oddajnega mesta c, in je naredila napako stranka B; se igra preneha in A stranka šteje zase dobro točko ter prične z nova igro iz oddajne točke c.

Napravi pa napako stranka A, ki je začela igro, se igra preneha in B stranka prične igro iz oddajnega mesta d. V tem slučaju ne sme šteti dobre točke. Pade zdaj stranki A žoga na tla, šteje stranka B dobro točko in prične igro z nova iz oddajnega mesta d. Napravi pa B stranka napako, začne igro z nova A stranka, prej pa menja prostor tako, da zadnji desni igralec stopi v prvo vrsto na levo in vsi igralci se pomaknejo za eno mesto bliže k oddajni točki.

V dobro se šteje točka stranki, ki je pričela igro, takrat, kadar napravi nasprotna stranka napako.

Prostor menja in prične igro znova stranka, ki ni pričela igre, takrat, kadar stranki, ki je pričela igro, pade žoga na tla. V tem slučaju ne šteje dobre točke.

Igra se konča, ko ima ena stranka 20 točk. Ta je zmagovalka.

Igro lahko igra tudi manj ali več igralcev. V prvem slučaju jih je manj v eni vrsti, v drugem pa po več v eni vrsti ali pa je več vrst.

Ako je dosti igralcev, si lučajo igralci ene stranke 2krat ali 3krat žogo med seboj in potem jo vrže šele oni, ki ima po drugem ali tretjem metu žogo v roki, čez vrv. Na ta način je igra živahnejša. Igra se pa tudi tu začne iz oddajne točke, odkoder vrže igralec žogo takoj čez vrv, nato jo smejo igralci šele med seboj podajati.

Pri medsebojnem podajanju se šteje za napako, ako igralci pozabijo 2krat ali 3krat žogo podati, ali če pade pri tem žoga na tla. Te napake imajo iste posledice kakor zgoraj omenjene.

Tople ili hladne kupelji?

Prevod sa českog.



edu omladinom je općenito rašireno mnjenje, da iza teškog telesnog napora hladne kupelji osvežuju telo i proteraju umornost. Zato se neki nakon duljih izleta ili iza naporene telovežbe vrlo rado kupaju u hladnoj vodi, tobože, da time proteraju umornost i da se bolje odmore.

To mnjenje je pogrešno. Pogledajmo samo, što nas uči fiziologija, pa ćemo biti odmah na čistu, kakav upliv ima hladna ili topla kupelj na umorno telo.

Kod svakog rada, koji obavljaju mišice, krvni se tok znatno ubrza, delovanje srca uveća, a krvni pritisak povisi. Kod toga nastaje u mišičevlju oksidacija, čija posledica je ugljikov dvokis (CO_2) i razne kiseline (mlečna), koje su uzrokom osećaja umornosti. Kad se sakupi u mišicama veća množina tih tvari — jer ih organizam ne može dovoljno brzo izlučiti — umori se mišičevlje i otkaže svoju službu sve dotle, dok se uzroci umornosti ne odstrane iz tela. Umornost je ujedno nekakav regulator rada, jer ne dopušta mišicama daljnje delovanje.

Kod napornog rada nije dakle samo veći prtok krvi u mišice već je veći i odtok krvi iz mišica, koji otplavljuje tvari umornosti iz tela.

Kakve fiziološke promene nastaju kod hladne kupelji? Žilice u koži i u mišicama se snažno stegnu, što opazimo na koži, kad se pojavi »koža od kokoši«. Sužene žile znače za srce veći napor, jer mora većom snagom slati krv u žile, krvni pritisak dakle raste. Stegnute žilice prouzroče polaganiji odtok krvi, zato se tvari, koje su uzrokom umornosti, samo polagano izlučuju. Dakle same pojave, koje sprečavaju čim brže odstranjenje umornosti.

A kod tople kupelji?

Žilice se rašire, krvni pritisak se umanja, srce ima lakši posao, po raširenim žilama brže otiču tvari, koje prouzročavaju umornost. Općeniti osećaj je osvežavajući, pojavi se zdravo i duboko spanje, koje je neophodno potrebno za osveženje živčevlja, koje se je kod napornog rada također umorilo. Topla kupelj dakle izdašno ubrzava proces čišćenja. Ako kod toga pomažemo još i sa pravilnom masažom, ubrzamo krvni tok i olakšamo posao srcu.

Upliv hladne odnosno tople kupelji na umoreno telo je sada jasan.

Ali također i hladne kupelji imaju značenje, doduše ne takvo, kakvo im obično pripisujemo. Važnost hladnih kupelji leži u tome, jer si s njima učvrstimo telo.

Čoveče telo ima stalnu temperaturu 37°C , koju mora očuvati u svim prilikama, za to se brine u prvom redu koža. Ako proizvodi telo

Po slovenski zemlji.

Ta ni možak, ta ni za rabo,
kdor videl tujih ni ljudi.



Ako poje Levstikov »Popotnik« in večina ljudi z menoj vred mu pritrdi. Spotoma se družbi razmaje jeziček in marsikaj izveš. Izenadilo me je, da je Podreče pri Smledniku dobilo ime po furlanski besedi »podreka«, t. j. patrijarh, ker je oblast oglejskega očaka nekaj časa segala noter dotod. Enako ne bi poznal pripovedke iz Pirnič. Tjakaj je nekoč meril korake berač. V šumici pod Grmado naleti na obešenca, ki je imel nove novehne čevlje. Hoče ga sezuti, toda v tem začuje glasove v bližini. Brž poreže mrliču mrlakarju stopala in jih shrani z obuvalom vred v malhi. Ker se je večerilo ter se ulil škropec, stopi klatež v hišo in prosi ležišča. Moral je na peč k mački leč. A ponoči se je liska otelila in — bogme, nenavadna šega! — radi mraza polože telička v kot kraj smrččega potepuha. Proti jutru se neznanec prebudi ter, oj groza! opazi gobec četveronogega novorojenca. Misleč, da ga preganja obešenjak, ker mu je neznabožec ukradel hodulje, jo šteklačar pobriše na vrat na nos skoz okno, pustivši svoj naramnik pod klopjo. Zarana domačin spozna, da nočevalca ni več. »Joj, tu so škornji«, zajavka gospodinja, »pa noge so še v njih! Tele je začarano, sam nebodiga-treba čepi v njem, on je požrl špehomalha.« Preplašeno zbeži na plano vse, kar nosi človeško glavo. Poiščejo bruno, ga z naporom naperijo z dvorišča na peč in sunkoma združgajo nedolžnega junčka. Reč se je pozneje pojasnila, vendar Pirničani nič kaj ne marajo slišati besede »tele«. Ako pride prekupec, oprezno vpraša: »Imate kako mlado živinče naprodaj?«

Sredi majnika, med proslulimi ledenimi možmi, ki se rimajo na »lumpacij« in vsako leto nagajajo z mokrim, mrzlim vremenom, se je v nedeljo odpravilo društvece iz zaspane Ljubljane na Dolenjsko postajo, da nas jekleni vranec potegne v beli, oziroma zeleni svet.

Naprej, naprej, konj ti goreči,
po cesti železni spej!
Sopihaj in puhaj pred nami,
pa vleci nas hitro naprej!

Tako gostoli cacek Nacek Aškerčevo pesem. Bistra glavica je ta otrok. Ondan ga je mati pohvalila pred kumom, da zna neko balado na pamet. »Ako mi jo poveš, ti dam kovača«, ga bodri in batri blagi boter. »Daj mi petnajst dinarjev, pa bom narekoval dve«, se ponudi

prekanjenec. Mimogrede vas vprašam vse, ki imate usta pod nosom: ali veste, kaj je cacek? I, no, to je razvajenec, mehkužnež, prava neža.

»Papa,« buhne cacek Nacek, »kajne da se le nerad briješ?«

»Saj veš, da mi je ta posel vedno zoprn. Vselej se porežem.«

»No meni se zahvali: snoči sem ti razbil britev.« Oče se nekaj trenutkov huduje ob neljubem odkritju, potlej pa se vda čarom pomladnega jutra, oblitega s toplim solncem. Na Grosuplju nas ostavi roj izletnikov, idočih na veselico ob novi Županovi jami. Grosuplje, pristen list naših gora! Glaser te v Zgodovini slovenskega slovstva (I, 18) šteje med najstarejšimi imeni prvotne Karantanije. Med obsejnim kramljanjem švigne mimo nas Višnja gora, proslula po Prešernovi puščici:

Višnjani, kam ste svoj'ga polža dali? —

Za pegaza smo pevcem ga prodali!

Naperim daljnogled na mestece, nazvano po drevesu višnji in broječe onoliko stanovnikov kot Ljubljanski grad.

»Pa menda ne iščeš slinarja?« poizveduje cacek Nacek.

»Pač. Ondi pod kozolcem je priklenjen. Naša železna kača ga tako miče in kliče, da je iztegnil roke, v katerih drži svoje slinaste oči.«

»Žalna!« zadoni sprevoznikov glas.

»Tod pa menda vsa občina žaluje?« se imeniti cacek Nacek.

»Nikakor ne, Dolenjci smo veseljaki. Kraj pa je krščen po žali, bregu ali peščeni obali. Predniki naši so menda radi pokopavali rajnike v peskovita, suha tla. Pri Kamniku se pokopališče še sedaj imenuje Žale. Po vsej Sloveniji nahajamo slične nazivke.«

Črez malo nas lukamatija odloži v Stični, kjer se stičeta dve dolini. Narodi pogostokrat krstijo kraje na ta način. Na Goriškem imamo Sovodnje, na Gorenjskem Medvode, na Češkem Meziříči, na Nemškem polabski Stetin itd. Posebnost tega predela so obli hribci, v učenem svetu »túmuli« nazvani. Ob progi na Vrhpolju se okrogli prastaro grobišče, koder so razni grobovski iztaknili dokaj ostankov iz sive davnine. Posebno vojvodinja Meklenburška je razdejala mnogo gomil po Sloveniji ter odtihotapila vso ropotijo v Nemčijo. Tudi kmet Pečnik je dosti grebel in zasledil arheološke predmete, ki jih je prodajal v inozemstvo. Železen drog ti je zapičil v tla in tolkel po njem. Kadar je pomembno brnel, se je lotil dela.

»Mamka, kako pravite tem vasicam?« se obrnem na sivolaso mašarico, hitečo iz cerkve.

»Sv. Miklavž, Studenec, Vir, Griže.«

»Sveti Miklavž pravi, da je Studenec vir griže«, se spakuje za njo cacek Nacek s porednim smehljajem.

Nasproti velikemu cistercijskemu samostanu, ki slove po najstarejšem in najtehtnejšem spomeniku slovenskega jezika (1461), kreš nemo na predjužnik.

»Moja juha nima nič očes«, se usaja cacek Nacek.

»Menda si natrosil popra in soli vanjo, pa je oslepela«, se zagovarja veseli krčmarček.

»Veš, Nacek,« ga okaram, »mi kmetski sinovi ne pravimo očesa, marveč c i n k, s k v a r a, c v a r a, kar je bržkone od c v r e t i. Tako tudi po vsem videzu ime tvojega sošolca Cvara.«

Po teh selih živi dovolj goriških beguncev, ka-li. Uboga domovina, tvoji otroci nimajo nikoder in nikdar miru. Enkrat nas preganja tevtonski trinog, drugič pa polentarski samosilnik. Kako resnična je krilatica naših seljakov: »Bog Kranjca ne zapusti — če ni lačen, je pa žejen!« Kedaj se bo moglo reči z Gregorčičem: Bog živi vse Slovene pod streho hiše ene?

Ob potu se nam odkriva uima, ki jo je povzročila slana zadnjih dni. Ledeni svetei so pač neusmiljeni, zlasti orehom pogubni. Vendar doslej še ni vse pokvarjeno.

»Kako pravite tejle vodi?« nagovorim kravarja ob kolovozu.

»Vir je to, Vir«, mi postreže v pristni dolenjščini.

»Aha, tu se lovijo človeške ribice«, me pouči prijatelj. »Nikjer na svetu in na zemlji ni dobiti toliko močerilov. Prej nego v Postojnski jami so jih našli po teh tolmunih. Ob nalivu jih bližnji posestnik kar z golido zajema in trži z njimi na Francosko ali Angleško.«

Tovariš Dobrožit gredoč išče kislice, zajčje deteljice in češminovega listja ter uživa vse vprek. Tudi nežno bukovje mu gre v slast. Vrli Zemigoj mu daje bonbone, češ, na, to bo češka solata, ki se je posladkana, ne pa okisana.

Na vrhu grička si privoščimo odmor.

»Ata, pojdemo drevi v kino? Jaz bi rad videl damo s kamelami«, se zdajci spomni cacek Nacek.

»Menda misliš gospo s kamelijami! To so namreč rože, ki jih je misijonar Camelli prinesel iz Azije. Ne, v kino pa ne. Tod je prelepo. Zato bomo dlje plandovali. Viš, tu je raj Jurčičeve modrice: ondi grad Kozjak, na drugi strani Muljava, ki jo profesor Hrupnik razlaga kot močvirnat pašnik. Ozri se okoli po dobravah. Župančič nam je iz ust vzel tiste stihe:

...boš zdrav,
srce kot ovca se napase
ti vseh zelenjav.

Sinko, uživaj božansko sinjino!«

»Svinjine nama mama ni dala,« ugovarja cacek Nacek, »ampak sira, jajec in klobas. Papa, daj mi pomarančo!«

»Danes je ne zaslužiš. Ali veš, da bi bil moral dati snoči nekaj krhljev bratcu Damijanu?«

»Da, da. Pa saj sem mu prepustil vse peške. Vsadi naj jih, pa bo imel celo drevo.«

Med potom opažaš nove hmeljske nasade. Vmes se odpirajo vzorne kraške doline, vrtače. Oko plove na obzorje, ki ga zapirajo Vače, Sv. Gora, Slivnica, Kum.

»Ali veš, kakšen je mlečni kanon?« brbota mlečnozobi navihanec. »No, lani smo na počitnicah v Šentvidu ujeli kozo in se brizgali z njenim mlekom. Vsak sasec je mlečni kanon.«

»Ti nepridiprav!« ga ponemiloma pouhljam, oziraje se v Temeniško dolino, kjer pri Ponikvah potok ponika. V tej globeli je zagledal luč ali noč tega sveta naš pripovednik Ivan Zorec. Naprej grede vstopimo na strmi Kopi v kapelico z latinskim napisom. Vrata so »na ajdovo zrno« pričeljena, kakor se izraža strokovnjak. Sledovi bivšega gradu so docela zabrisani. Tedaj pa navzdol v globoko grapo, koder šumlja Bukovica. Urno se nalokam hladne tekočine, rekoč:

Če žejen si, napij se iz studenca
in kliči: živela abstinenca!

Navzgor. Na grebenu pri Dobečem stoje krasni bukovi gozdiči, pravcati stebreniki. Na levi se usiplje dež v dolgih vrveh. Na Javorju nas lijavica nažene v gostilno. Mladeniči, letos potrjeni, postopajo z vojaškim listkom za klobukom. V čaj si denemo malo brinovca, ki drobno curlja skoz óbrnik, lijasto cevko, vtaknjeno v zamašek. Ako nagneš slatinarko, ti óbrnik zazeva liki drobljanček v gnezdu, začutivši starko s črvičem. Vedrit je priletela tudi jata Sokolic, vedrih izletnic iz Litije. Škropec je ponehal, mladenke odkorakale v redu s krepkim »zdravo« in še mi smo vzeli pot pod noge. Spremljevalec naš, pesnik »Miške osedlane«, nas je zapustil, ker je bil namenjen v Novo mesto. Ostali korenjaki smo jo zavili na Bogensperk. Gospa Windischgrätzova in soprog sta nam uslužno in udvorljivo razkazala grad, povabivši nas še v poletni vročini na tak izlet. Ugajali so nam osobito prostori, kjer je deloval Valvazor, ki mu v Ljubljani postavijo spominsko ploščo, hkrati pa dosedanjo soho premaknejo izpred muzeja.

»Ata, zakaj imamo pri nas eno samo božično drevo, ko je tukaj toliko smrek in jelk?« modruje nizbrdo cacek Nacek. V Šmartnem dojdemo voz s pohabljenim možem. Kljuse izgarano, izgurano, noge usločene: živinče krevsa po štirih okroglih oklepajih, Mi pa kar peš,

saj smo mladi, mladi in zdravi,
in kadar žalost mimo gre, pri nas se ne ustavi.

Malo potrpljenja, pa evo nas preko Save v Litiji. V restavraciji se odteščamo, samo laški trgovec nas nadleguje z večnim navijanjem gramofona. A skoraj smo v živem pomenku z novinarji, ki se vozijo z vlakom s shoda.

»Da so odkrili toliko zvezd, razumem,« tako umuje cacek Nacek proti zvezdnatemu nebosklonu. »da pa so zvedeli njih imena, to mi ne gre v glavo.«

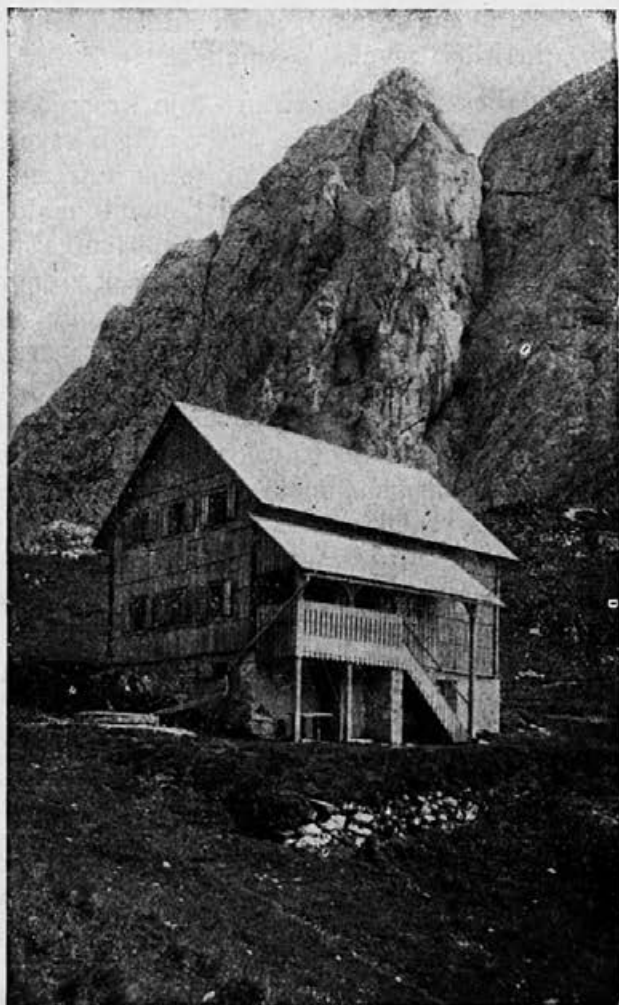
HAJRUDIN ĆURIĆ:

Sokolska pesma.

Ponosno, smelo, dižimo čelo,
pevajmo bratski, složno, veselo,
da pesmom Sloge zadivimo svet,
da misli našoj raširimo let!

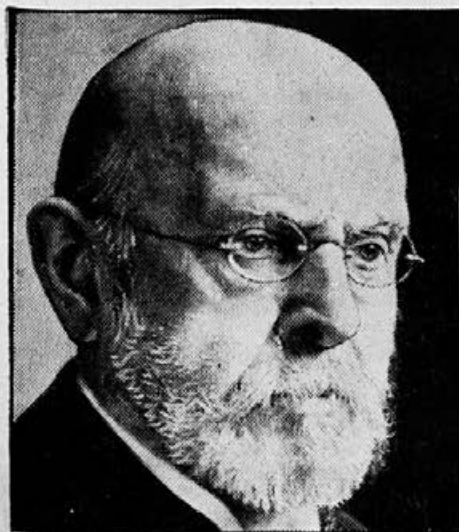
Sokolska zora s istoka rudi,
misao Bratstva svuda se budi.
Slobode zlatne greju nas zraci,
svuda se viju naši barjaci!

U zemlji našoj Jednakost vlada,
za rod nam biju srdašca mlada:
kad dođe vreme i kad kucne čas,
dušmanin kleti zapamtiće nas!



Cojzova koča.

Alois Jirásek



Dne 12. marta celu čehoslovačku republiku potresla je tužna vest, kada je oglašena smrt Aloisa Jiráska, čuvenog češkog spisatelja i narodnog buditelja. Masaryk — Jirásek dva su imena, koja stoje u uskoj vezi sa utemeljenjem samostalne češke države. Masaryk je vršio težak rad u tuđini, gde je svojim autoritetom ustanovio češku republiku. Jirásek je pak u domaji svojim perom budio i junačio narod, pripremao ga na otpor protiv austrijskih vlastodržaca. Istinitom rečju i ustrajnim radom ova dva češka duhovna veličana stvorila su uvete, da je po svršetku svetske borbe češka republika zadobila svoj život, priznata od evropskih sila.

Alois Jirásek bio je književnik, koga je poštovao ceo češki narod. Njegov književni rad je velik i u narodu silno raširen, jer je u svojim romanima, novclama i dramama obradio gotovo samo češku istoriju. Po njem je upravo češki narod upoznao svoju prošlost, koja je bila i slavna i tužna. Husitski bojevi, Bela gora, češki preporod u početku 19. veka i t. d., to je bila osnova njegovih obljubljenih romana, s kojima je rasplamtio češka srca. Jirásekovi »Pasjeglavci«, roman, koji je doživeo preko 30 izdanja, išli su od ruke do ruke; glavni junak, Jan

Kozina, koji je žrtvovao svoj život za slobodu češkoga naroda, živi kao spasitelj med češkim pukom.

Jirásek je bio profesor istorije, zato je kao stručnjak time više duboko posegao u češku istoriju i oživeo je u narodu u obliku pripovednih radova. Dobio je naslov »mistra« i postigao velik ugled, što dokazuje primer, da njegovo ime nosi jedan od čeških pukova. Također Jirásek je bio uvek zanešen i oduševljen pripadnik Sokolstva. Još u doba, kada ni članstvo nije bilo jedinstveno, Jirásek je imenovan počasnim članom mnogobrojnih sokolskih društava. Podkrkonoška župa nosi pak njegovo ime.

Veliko poštovanje i duboku zahvalnost iskazao je češki narod svom ljubimcu po smrti, kad mu je priređen upravo kraljevski sprovod, kojemu je naročito časno učestvovalo također i Sokolstvo.

Dr. Matko Laginja



Istarski narod i istarske begunce, koji su radi progona morali napustiti svoju rodnu grudu, zadesio je težak gubitak,

kada je dne 18. marta u Zagrebu preminuo »otac« Istrana dr. Matko Laginja, posljednji hrvatski ban.

Dr. Laginja rodio se 10. augusta 1852. u Klani kod Kastva. Po svršenim studijama naselio se je u Pulju, gde je otvorio odvetničku pisarnu. Tu se je svom dušom posvetio narodnom radu. Upoznao je siromaštvo istarskog seljaka i uvideo je iskorišćivanje od strane italijanskih mogućnika, zato je pokušao da učini neovisnim ovu sirotinju te je ustanovio prvi novčani zavod, koji bi rešio uboge seljake iz šapa ovih sisavaca. Sa narodnim osvesćenjem i političkom svešću podigao je istarski puk i dao mu pobude za samostalnost. Ponajviše je pomagao puku svojim savetom i novčanom potporom, zato je ubrzo prisvojio ljubav svih poštenih Istrana.

Bio je politički vođa i uspešno je zastupao tužnu Istru u bečkom parlamentu, tako da nije bilo kraja u Istri, koji ne bi poznavao i visoko cenio dra. Laginju. Po prevratu bio je član Narodnog Veća u Zagrebu, kasnije poslanik u Beogradu, ministar i god. 1920. ban Hrvatske, Slavonije i Dalmacije. U sve vreme svog javnog rada bio je dr. Laginja poštovan i obožavan, jer je nesebično i požrtvovno radio na korist svog ljubljenog naroda, vlastite koristi nije poznavao.

Dr. Laginja je bio također i literarno radin te je saradivao u raznim književnim i političkim listovima.

Slava njegovom spomenu!

Br. Dr. Lav Mazzura

Zagrebačka župa izgubila je svoga starešinu. savezno starešinstvo svojega člana. Od rane mladosti bio je Soko, marljiv vežbač, kasnije zauzimao je razne funkcije u Sokolstvu, posvuda radin i uvek na svom mestu. U bivšem Hrvatskom Sokolskom Savezu bio je tajnik, a zatim i starosta, vodio je kao starešina i Fonovu Sokolsku župu sve do časa, kada se je u Sokolstvu pojavio raspol, radi česa se je povukao sve dok ga nije pozvao Soko kraljevine Jugoslavije na vodeća mesta.

Također i izvan Sokolstva bio je uvek radin na književnom i političkom polju i posvuda se je iskazao kao svestan Hrvat i dobar Jugosloven. Kad se je dana 28. marta pronela vest o njegovoj smrti, duboka bol potresla je sve sokolske redove.

Sokolska župa Zagreb, u znak poštovanja prema pokojnom br. starešini, ustanovila je »Sokolski fond dra. Lava Mazzure«, u svrhu sabiranja sredstava za gradnju sokolskog doma u Zagrebu.



Sa svim sokolskim počastima položilo je Sokolstvo u grob zemne ostanke svog ljubljenog starešine, njegova uspomena ostaće trajna u sokolskim redovima Slava mu!

Savez SKJ primljen u Savez SS. Na sednici Saveza Slovensko Sokolstvo dne 23. marta o. g., koja je održana u Tatranskoj Poljanci, gde se nalazi na lečenju starosta ČOS i SS br. dr. Scheiner, bio je primljen SKJ u Savez SS. Ujedno je bilo zaključeno, da će svi članovi Saveza SS učestvovati sletu u Beogradu.

Tko mora biti pretplatnik »Sokolića«. Savezna uprava SKJ zaključila je, da župski i društveni prosvetari moraju organizovati sistematsko širenje sokolske štampe među članstvom, naraštajem i decom.

Za »Sokolić« odlučeno je da moraju biti njegovi pretplatnici: po dva člana župske i društvene uprave, svaka župska i društvena knjižnica te najmanje 10% svega naraštaja.

Školska omladina na sletu u Beogradu. Prvi sletski dan odlučeno je za omladinu srednjih i učiteljskih škola iz Jugoslavije i to dne 7. i 8. juna. U subotu 7. juna pre podne biće takmičenje, popodne kušnje, uveče akademije. U nedelju pre podne nastavak takmičenja, zatim zbor omladine za povorku, popodne javna vežba. Do sada prijavljeno je 5479 učenika i 3898 učenica te 700—800 učenika iz Čehoslovačke.

Sletišta za svesokolski slet SKJ u Beogradu. Sletišta se nalazi tako reći usred grada, to jest u palilulskoj četvrti iza zgrade tehničkog fakulteta. Od Terazija,

koje pretstavlja prometno središte Beograda, do sletišta je tek 10 minuta. Također saobraćajna sredstava su vrlo ugodna, jer ulicom Kralja Aleksandra ide tramvajska pruga, koja se upravo kod sletišta odvažava u Grobljansku ulicu.

Načrt za sletišta izradio je predsednik građevnog oteka br. arhitekt Momir Korunović, koji je teško zadaću, jer je prostor dosta malen, dobro rešio. Vežbalište ima oblik pravokutnika, čija je duža strana 150 m a kraća 84 m duga. Na vežbalištu moći će nastupiti 3500 vežbača u prostim vežbama.

Oko samog vežbališta nalazi se 8 m širok pojas za sprave. Na istočnoj strani nalazi se paviljon za glazbu, a levo i desno od toga je tribina za stajanje članova i članica. Na zapadnoj strani nalaziće se glavna tribina s načelničkim mostićem. Tribine smeštene su i na kraćim stranama.

Sletišta ima 4 ulaza za gledaoce, i to na uglama, te 4 ulaze za vežbače u polovini svake strane; ulazi su 12 m široki. Polag pojasa za sprave teče oko vežbališta 4 m široki prolaz. Na tribine ulazi se 1.20 m širokim stepenicama, skoro na svakih 20 m. Prostorije za blagajne, policiju, poštu, kancelarije, trgovine itd. bit će smeštene pod tribinama, nužnici za gledaoce kot nekih ulaza.

Sabiralište i svlačionice za vežbačke kategorije nalaziće se na livadi na drugoj strani Vladetine ulice. Tamo su smešteni i potrebni umicaonici, nužnici, lekarska stanica itd. Sletišta će primiti oko 100.000 ljudi.

Radovi oko niveliranja sletišta već su gotovi, stavitće se tribine, koje bodo dale sletištu i arhitektonsku sliku.

Jugoslovenska Sokolska Matica v Ljubljani je na svoji glavni skupščini preuredila svoja pravila tako, da bo od 1930. leta dalje izdajala letno po 3 ali 4 knjige, in sicer najkasneje do 1. decembra vsakega leta proti letni članarini 20 Din. V trgovini bo stala vsaka posamezna knjiga od 10 do 15 Din. Poleg knjig bo JSM razpečavala tudi drugo sokolsko blago in potreščine, kakor tiskovine, legitimacije, žige, znake, razglednice, note, slike itd. Stala bo pod kontrolo Saveza SKJ, čisti dobiček pa bo uporabljala za sokolske namene.

Upravni odbor je sklenil, da izda leta 1930. nastopne knjige:

1. **Tyršev zbornik**, I. knjiga. Uredila jo bosta brata Sieber Anđelko in Šuklje Vladimir. JSM bo izdala na ta način vse spise ustanovitelja Sokolstva dr. M. Tyrš, s čimer hoče proslaviti jubilej 100letnice njegovega rojstva.

2. **Zgodovina jugoslovenskega Sokolstva**, sestavlja br. dr. Fux Riko. — Knjiga bo obsegala zgodovinsko sokolsko snov

od leta 1919. do 1930., zbrana po arhivu in po doživljajih še živećih bratov.

3. **Sokolska čitanka za naraščaj**. Urednik br. E. Gangl. — V zbirki bodo pesmi in članki iz sokolskega življenja, zgodovinski dogodki, idejne razlage in pod. — Za naš naraščaj jako potrebna in koristna knjiga, ki bo vzgojno vplivala na sokolsko mladino.

Poverjeništvu za JSM so dobili župni in društveni prosvetari, ki imajo nalogo, da nabirajo v svojem področju člane in zbirajo naročnino. Žadnji rok vpošiljanja naročnikov in naročnine je določen 1. julij.

Poleg rednih publikacij namerava JSM izdati v tekočem letu knjigo: **Organizacija Saveza SKJ**, ki bo vsebovala zakon, pravilnike in poslovnike za župe, društva in odseke, in sicer v administrativnem in tehniškem pogledu.

Dalje propagandno brošuro: **Sokolska ideja**, ki bo namenjena najširšim slojem, da spoznajo sokolsko misel in da se seznanijo s sokolskim delom in njegovim vzgojnim smotrom.

JSM bo izdala za prihodnje leto tudi **Sokolski koledar** kakor običajno vsako leto za ceno 10 Din in **Koledarček sokolske mladine** po 2 Din za komad.

Program, ki si ga je zamislila JSM, je obširen in bo v korist Sokolstva, dolžnost članstva pa je, da izdano štivo širi med seboj in čita.

Prosvetni rad u beogradskom Sokolu II. Prosvetar i novinar prednjačkog zbora beogradskog Sokola II. brat Hajrudin Čurčić uveo je kod naraštaja oblatne nagovore pred vrstom. Svaki je naraštajac dužan da napiše referat o onome, što mu brat prosvetar odredi i da ga, nakon eventualnog korigiranja, pročita pred vrstom. Uspeh ovoga rada već se osetio. Najbolje radove poslaće brat prosvetar da se štampaju u »Sokoliću«, kako bi time uvećao sokolsku saradnju.

Skrećemo pažnju braći i sestrama iz ostalih društava, da se ugledaju u ovo, kako bismo što više obogatili našu sokolsku literaturu.

Akademija sokolskog društva Beograd II. 16. marta ove godine održao je beogradski Soko II. svoju drugu akademiju u Narodnom pozorištu. Akademiji su prisustvovali Njezino Veličanstvo Kraljica Marija s Njegovim Visočanstvom Prestolonaslednikom Petrom i mnogi odlični predstavnici vojske i građanstva. Da je za ovu akademiju vladao silan interes, vidi se po tome, što su sva mesta bila rasprodana. U 10^{1/2} sati pozdravio je starosta društva brat dr. Ivo Ribar Prestolonaslednika i Kraljicu lepim govorom, u kojem je između ostalog govorio i o važnosti II. ju-

goslovenskog svesokolskog sleta, apelujući na prisutne da pomognu Sokolstvo u njegovom radu.

Tehnički deo programa uspeo je izvan svakog očekivanja. Članovi su bili burno pozdravljeni u »Polonaisi«, »Selam alejkum« i na ručama. Članice su pokazale vanredan smisao za ritmičku igru »Proleće«. Naraštaj nas je potpuno zadovoljio. Između ostalih tačaka upala je u oči »Nasprej«, koju je posvetio beogradskom Sokolu II, brat Hajrudin Čurić i koju je na opšte zadovoljstvo odvežbao muški naraštaj. Deca su bila burno pozdravljena. Mali vojnici su izveli svoje vežbe uz burno odobravanje prisutnih. Akademija je uspela u svakom pogledu. Braći i sestrama iz beogradskog Sokola II. želimo da ih prati sreća u njihovom sokolskom radu za dobro Otadžbine i Sokolstva!

Češko Sokolstvo se pripravlja za zlet v l. 1932. Čez dve leti poteče 100 let, odkar se je rodil ustanovitelj Sokolstva dr. Miroslav Tyrš. V spomin na njegovo rojstvo bo leta 1932. deveti vsesokolski zlet v Pragi. ČOS je že razpisala natečaj za vaje, ki bodo obvezne na zletu, in sicer za vse kateorije, to je za deco, naraščaj, članstvo in starejše članstvo.

V razpisu je določeno, da morajo vse vaje odgovarjati fiziološkim in estetičnim zahtevam ter starosti posameznih oddelkov. Natečaja se lahko udeleži vsak član ali članica sokolskega društva, ki spada v organizacijo Slovansko Sokolstvo.

Sprejete vaje bodo nagrajene s tekmovalno kolajno ČOS. Natečaj je razpisan do 15. septembra 1930.

Istočasno je razpisan tudi natečaj za sestavo zletnega vzporeda, ki naj obsega podrobni vzpored vseh zletnih dni.

Divji mož. Koroška pravljica v petih dejanjih s petjem, plesom in godbo. Spisal Tone Gaspari. Založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena 12 Din. — Za mladinske odre jako primerna igra z lepo scenerijo in zanimivo pravljico vsebino, ki se godi na slovenskem Koroškem. Sole in društva, ki prirejajo mladinske gledališke predstave, bodo pisatelju hvalilne, ker je pomnožil te vrste literaturo, ki je pri nas še jako skromna.

Iz uredništva. M. V. Dbk.: Pripisana pesma nije zrela za tisk. Osim toga anonimnih dopisa principiello ne prihobuemo.

POZOR!

Tri pitanja.

Do zaključka redakcije ovoga broja »Sokolića« nismo primili niti jednog pravilnog odgovora na tri pitanja, koja smo postavili u prošlom broju na 32. strani.

Produljujemo stoga rok za odgovor još za mesec dana, t. j. do 10. maja. Između onih, koji pošalju pravilna rešenja, izrebaćemo jednoga, koji će dobiti raspisanu nagradu: Spomenicu o I. svesokolskom sletu u Ljubljani 1922. god.

Odgovore pošaljite na naslov: Uredništvo »Sokolića«, Ljubljana, Narodni dom — ili na naslov urednika.

Uredništvo.

»Sokolić« izhaja 20. dne vsakega meseca i stane letno 20 Din, polletno 10 Din, posamezna številka 2 Din.

Urednik Bajželj Ivan, Ljubljana, Poljanska cesta 15, V./3. — Izdaja in zalaga Savez Sokola krajevine Jugoslavije (E. Gangl). — Naslov uprave: Uprava sokolskih listov, Ljubljana, Narodni dom. Telefon 2543. — Račun pošt. hranilnice 12.943. — Za upravo odgovarja Mica Koščeva.

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani (predstavnik Francé Štrukelj).